

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
9 martie 2024
Clasa a VII-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele următoare pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Locuința extraterestrilor era mică, mult mai mică decât casa lui de pe Pământ. De altfel, toate locuințele erau mici. Xilonienii nu erau interesați de lux. Tot ce voiau era să aibă loc și să stea confortabil toți membrii familiei și toate lucrurile lor. Casa avea formă ovală și era de un galben aprins. Când o văzu din depărtare, Alex se gândi că seamănă cu un ou de Paște așezat într-un coș.

— Bine ai venit acasă, îi ură Xelen, ca o gazdă perfectă. Haide, intră!

Ușor de zis, greu de făcut. Alex se tot uita în jur, întrebându-se pe unde ar putea fi ușa. Nu vedea nimic care să semene cu așa ceva. Le aruncă extraterestrilor o privire mirată.

— Se poate intra pe oriunde, zâmbi Xonya, care-i înțelese nedumerirea.

Într-adevăr, văzută mai de aproape, casa era dintr-un material moale, aproape ca o spumă, prin care puteau trece cu ușurință. Așa că nu era nevoie de ușa. Sigur pe sine, Alex se repezi spre perete, dornic să vadă cum se simțea să se afunde în el. Se izbi însă de ceva elastic, care-l aruncă înapoi și căzu direct în fund.

Nu observase că peste spumă era o plasă din fire subțiri, argintii, ca năvodul unui pescar. Aceste fire erau făcute din xilonină și nu puteau fi tăiate, așa că nimeni nu avea cum să intre în casă fără permisiunea proprietarilor.

— Of, Xelen, greu te mai miști, îl certă Xonya. Până descui tu casa, mai facem un drum pe Pământ și înapoi! Uite ce-a pățit copilul cât te-ai mocăit tu!

Xilonianul era încă ocupat cu scotocitul prin buzunare. Tot nu găsea ce căuta. Până la urmă, scoase din haină o plăcuță triunghiulară. Cheia casei. Xonya oftă de ușurare. Firele de xilonină dispărură ca prin farmec. Acum se putea intra. Extraterestru cel uriaș păși prin zid. Piciorul îi pătrunse înăuntru. Restul corpului său masiv dispăru și el. Xonya îl urmă, făcându-se la rândul ei nevăzută. Acum drumul părea liber. Alex ezită un pic, apoi își luă inima în dinți, încercând să uite de fundul învinețit de mai devreme. Întinse prudent degetul arătător. Exact așa cum se întâmplase când intrase în navă, acesta trecu ușor prin zid. Băgă înăuntru tot brațul. Apoi un picior. Apoi celălalt. În sfârșit, își strecură tot corpul și se trezi în locuința extraterestră.

Din interior, clădirea în formă de ou părea mai spațioasă decât din afară, și asta pentru că era foarte bine luminată și destul de goală. Obiectele erau mici și puține. Nici urmă de mobilele care ocupau atâta loc în camerele de pe Pământ. Materialul din care era construit oul le permitea celor dinăuntru să vadă tot ce se petrecea afară. Zici că era făcut din sticlă. Alex se simți de parc-ar fi fost expus într-o vitrină.

— Cum, oricine ne poate vedea? întrebă el.

— Stai liniștit, nu te vede nimeni, îl asigură Xelen. Numai dinăuntru se poate privi prin perete.

— Tu de afară vedeai ceva? completă Xonya.

Alex își dădu seama că aveau dreptate gazdele. Locuințele erau gândite așa încât să se vadă dinăuntru afară, dar nu și invers. Totuși nu reuși să scape de sentimentul bizar de-a fi privit. În interiorul casei, din fericire, pereții nu erau transparenti. În loc de ziduri erau straturi de ceață colorată, groase cam de două palme, care, la nevoie, se ridicau sau coborau. Așa puteai să-ți faci o casă cu câte camere doreai.

— Ăsta-i Spidox, cel mai nou model, spuse Xelen cu mândrie, așteptându-se ca musafirul său să fie uimit de performanțele casei. Poate să prindă până la 300 de mandele pe secundă.

Mandelele erau așadar o unitate de măsură pentru lungime, dar Alex habar n-avea cât însemnau. Nu vru să pară nepoliticos, așa că luă o mutră surprinsă și scoase ceva ce-ar fi putut trece drept un fluierat de admirație.

— Uau, super!

Cuprinse cu privirea întregul parter. Într-o parte observă un panou cu luminițe colorate. De acolo se controla totul în casă: temperatura, lumina pe timpul nopții, ridicarea sau lăsarea pereților. Era și locul de unde se conducea casa atunci când era folosită pentru călătorii. În rest, camera era destul de goală. Pe ici, pe colo, se vedeau niște obiecte rotunde, colorate, ca niște baloane imense pe care cineva

le uitase pe jos. Alex nu mai apucă să întrebe la ce serveau, căci Xelen, obosit după călătorie, trase unul și se așeză pe el. Era o pernă uriașă, se pare, care lua forma corpului său.

— Ce faci, îl certă Xonya, nu-i arătăm lui Xela și restul casei?

Xelen se ridică oftând de pe perna comodă. Între timp, Alex observase un fel de cutii care pluteau pe lângă pereții casei la nivelul brațelor, cu diferite forme și mărimi. Cea mai mare era cât bicicleta lui, iar cea mai mică nu depășea dimensiunile unei mingi de fotbal. Curios, trase de unul din acele obiecte și îl mută fără efort un metru mai încolo.

— Ce-s astea? întrebă el.

— Dulapuri. Aici ne ținem lucrurile.

Toate cutiile aveau un buton abia vizibil. Alex se distră o vreme deschizând și închizând dulapuri, încercând să-și dea seama la ce serveau obiectele dinăuntru. Spre mirarea lui, când vru să pună mâna pe o cutie roșie pătrată, cât o cutie de pantofi, Xelen sări ca ars și i-o smulse din mâini.

— Aici n-ai voie, te rog să nu umbli niciodată! Sunt lucruri strict secrete!

Ce putea fi? [...] Misterul îl făcu pe Alex foarte curios. Cutiuța interzisă îl atrăgea ca un magnet. Cutia era încuiată, înconjurată de fire albe de xilonină. „Poate prind un moment când e deschisă și văd ce se ascunde acolo”, își spuse el.

Cristina Centea, *Alex Blue, băiatul extraterestru*

B.

Și uite-așa deveni Rendi rândaș la Hanul Cerului Senin. Nu era obișnuit cu munca în gospodărie, așa că atunci când se trezi cu o mătură în mână, fu nevoit să o urmărească pe Peiyi ca să învețe cum s-o folosească. O urmărea atât de atent în vreme ce fetița spăla și ștergea praful, încât Peiyi era convinsă că Rendi râdea de ea. Iritată, zise:

— Du-te și fă singur curățenie în camera aceea!

Când băiatul era gata să plece, fetița grăi:

— Să nu faci treabă de mântuială! E cea mai bună cameră a hanului.

După tonul fetiței, Rendi își dădu seama că odaia era prilej de mândrie pentru stăpânii ei. În loc de lemn simplu, divanul avea gravuri cu Păsările Paradisului și cu flori de prun. Era și o masă cu același model, iar lemnul de culoare caldă strălucea, de parc-ar fi fost înmuiat în miere. Pe pereți atârnavă pergamente de mătase, iar fructe de tigvă lăcuite și pictate tronau pe post de vase.

Rendi strâmbă din nas.

— Cea mai bună cameră a hanului, zise batjocoritor băiatul privind un bujor pictat. N-ar fi suficient de bună nici pentru unul din servitorii tatălui meu.

Nu apucă să-și isprăvească bine vorbele, că înmărmuri și chipul i se întunecă. Fără să mai scoată vreun cuvânt, Rendi își petrecu restul timpului frecând și ștergând praful de zor, înlăturând murdăria de la ferestre, parcă pentru a curăța camera de orice cuvânt de-al lui care ar mai fi putut rămâne acolo. Când isprăvi, odaia rămase fără pată și nici măcar Peiyi nu fu în stare să-i găsească vreun cusur.

„Muncă în zadar”, gândea adeseori Rendi. Cu excepția Domnului Shan, care nu dormea la han, ci doar venea pe acolo în fiecare zi să mănânce, Hanul Cerului Senin nu primea niciun oaspete. Rendi era atent zi de zi, în speranța că un negustor sau vânzător va trece pe acolo, și astfel va reuși să părăsească satul sărăcăcios și jalnic, cu tot cu cerul său plângăcios.

De fapt, abia dacă putea fi numit sat; cele mai multe case erau goale și părăsite, iar oamenii care locuiau acolo de-abia ar fi reușit să umple salonul hanului.

— Toată lumea pleacă de aici. Săteni, oaspeți, toată lumea. Până și fratele meu a plecat, îi mărturisi Peiyi mâhnită lui Rendi.

Dar apoi adăugă veselă:

— Până și tu vei pleca într-o zi.

„Într-o zi nu prea îndepărtată, sper”, își zise Rendi.

Dar ziua aceea nu era astăzi. Dimineață, Rendi se trezi la țipetele stridente ale cocoșului din vecini și privi pe fereastră. Așa cum se aștepta, soarele arunca raze fierbinți asupra grădinii netulburate și nici urmă de cal sau de copite. Rendi oftă și se spălă pe față. Poate mâine va poposi vreun oaspete. Vreun oaspete cu o căruță în care să se poată strecura.

— Ați întârziat, îi anunță Jupânul Chao pe Rendi și Peiyi, în timp ce copiii coborau scările. Avem un oaspete.

— Un oaspete? întrebă mirată fetița.

Rendi era și el la fel de surprins. Vaietele cerului nu-l lăsaseră să închidă ochii mai deloc toată noaptea, dar nu auzise pe nimeni sosind la han.

— A venit azi-noapte?

— Nu, răspunse Jupânul Chao, a sosit de dimineață singură, pe jos, și a plătit o cameră pentru o lună întreagă. A spus că s-ar putea să-și prelungească șederea.

— O femeie? Întrebă Rendi uimit.

Era ceva nemaiauzit ca o femeie să stea singură la un han și cu atât mai puțin să călătorească pe jos sau să rămână mai mult de o noapte.

— Da, răspunse Jupânul Chao, și vrea să i se aducă micul-dejun în cameră. Vă rog să o întrebați dacă dorește să ia toate mesele acolo.

— Dar ce face aici? Întrebă Peiyi. Și atât de mult timp?

— Asta nu ne privește pe noi, zise Jupânul Chao, clătînând din cap dezaprobat. A plătit pentru cameră și mâncare. Asta este tot ce ne interesează.

Peiyi îl iscodi pe Rendi, însă băiatul nu-i întoarse privirea. Încercă să afișeze un aer plictisit, dar în sinea lui era la fel de curios ca fetița.

Grace Lin, *Râul Înstelat al Cerului*,
traducere de Alexandra Columban

C.

Nu e greu să înțelegem de ce aceia care doresc să viziteze locuri ciudate în căutarea unei frumuseți, a unei cutremurări sau a unei groaze cum lumea reală nu le poate oferi au fost tot mai des împinși să le caute pe alte planete sau pe alte stele. Este rezultatul sporirii cunoștințelor geografice. Cu cât e mai puțin cunoscută lumea reală, cu atât e mai plauzibilă situarea fapturilor supranaturale aproape de casă. Pe măsură ce lumea cunoscută se mărește, trebuie să mergi tot mai departe: ca un om care își mută casa tot mai departe la țară, pe măsură ce noile amenajări imobiliare îl ajung din urmă. Astfel, în cunoscutele *Märchen* ale Fraților Grimm, povești spuse de țărani din ținuturi împădurite, trebuia doar să mergi o oră până la pădurea următoare ca să-i găsești o casă vrăjitoarei sau căpcăunului tău. [...] Ar fi putut fi prezis că poveștile de acest gen vor părăsi complet Terra mai devreme sau mai târziu.

C.S. Lewis, „Despre literatura științifico-fantastică”,
în vol. *Despre lumea aceasta și despre alte lumi*,
traducere de Bianca Rizzoli

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Litera „e” transcrie numai vocale în fiecare cuvânt din seria:

- a) „acea”, „ciudate”, „reală”.
- b) „cameră”, „lumea”, „fierbinti”.
- c) „găsești”, „întreagă”, „reusit”.
- d) „meu”, „sinea”, „trebuie”.

2 puncte

2. Cuvintele de bază ale termenilor derivați „cunoștințelor”, „țărani”, „frumusețe” se află, în ordine, în seria:

- a) *a cunoaște, țară, frumos.*
- b) *a cunoaște, țăran, frumoase.*
- c) *a ști, țară, frumos.*
- d) *a ști, țăran, frumoase.*

2 puncte

3. Sinonimele potrivite în context ale cuvintelor subliniate în secvența: „Este rezultatul sporirii cunoștințelor geografice.” se află, în ordine, în seria:

- a) *cauza, augmentării, competențelor.*
- b) *consecința, creșterii, informațiilor.*
- c) *proiecția, diminuării, informațiilor.*
- d) *repercusiunea, comprimării, ideilor.*

2 puncte

Scrie, pe foaia de concurs, răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Alcătuiește câte un enunț în care substantivele subliniate să aibă alt sens decât în secvențele: „Cu excepția Domnului Shan, care nu dormea la han, ci doar venea pe acolo în fiecare zi să mănânce, Hanul Cerului Senin nu primea niciun oaspete.” și „Era o pernă uriașă, se pare, care lua forma corpului său.”.

2 puncte

5. Transcrie un adjectiv din secvența „Din interior, clădirea în formă de ou părea mai spațioasă decât din afară, și asta pentru că era foarte bine luminată. Obiectele erau mici și puține.”, precizându-i gradul de comparație.

2 puncte

6. Precizează valorile morfologice ale verbului „a fi” din secvența: „cele mai multe case erau goale [...]”, iar oamenii care locuiau acolo de-abia ar fi reușit să umple salonul hanului.”.

2 puncte

7. Menționează cazul fiecărui cuvânt subliniat în secvența: „trebuia doar să mergi o oră până la pădurea următoare ca să-i găsești o casă vrăjitoarei sau căpcăunului tău.”

2 puncte

8. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvențele: „Într-adevăr, văzută mai de aproape, casa era dintr-un material moale, aproape ca o spumă, prin care puteau trece cu ușurință.” și „uite-așa deveni Rendi rândaș la Hanul Cerului Senin”. **2 puncte**
9. Construiește un enunț despre viața extraterestră, în care verbul „a călători” să fie atribuit. **2 puncte**
10. Rescrie corect următorul enunț: *În ceea ce privește deplasările prin intermediul oglinzii, poți fi sigur că ei ar putea bănuî ce urmează să se întâmple în continuare.* **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:

1. Prezintă un element de conținut comun celor trei texte-suport, valorificând câte o secvență din fiecare text. **6 puncte**
2. Precizează o trăsătură morală comună personajelor Alex și Rendi, numind mijlocul de caracterizare. **6 puncte**
3. Explică, în 30 – 50 de cuvinte, relația dintre lumea cunoscută și lumile necunoscute, așa cum se desprinde din textul C. **6 puncte**
4. Interpretează o figură de stil, identificată în secvența următoare, selectată din textul A: „Cuprinse cu privirea întregul parter. Într-o parte observă un panou cu luminițe colorate. De acolo se controla totul în casă: temperatura, lumina pe timpul nopții, ridicarea sau lăsarea pereților. Era și locul de unde se conducea casa atunci când era folosită pentru călătorii. În rest, camera era destul de goală. Pe ici, pe colo se vedeau niște obiecte rotunde, colorate, ca niște baloane imense pe care cineva le uitase pe jos.”. **6 puncte**
5. Comentează, în 50 – 70 de cuvinte, o semnificație a secvenței selectate din textul B: „Așa cum se aștepta, soarele arunca raze fierbinți asupra grădinii netulburate și nici urmă de cal sau de copite. Rendi oftă și se spală pe față. Poate mâine va poposi vreun oaspete. Vreun oaspete cu o căruță în care să se poată strecura.” **8 puncte**
6. Care sunt, în opinia ta, trăsăturile unui spațiu potrivit pentru oaspeți? Justifică-ți răspunsul, în 70 – 100 de cuvinte, prezentând două trăsături și valorificând unul dintre textele A sau B. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Imaginează-ți că Alex, personajul din textul A, și Rendi, personajul din textul B, se întâlnesc.

Scrie un text narativ, de minimum 200 de cuvinte, în care să prezinți cum s-au întâlnit cele două personaje și ce s-a întâmplat cu misterioasa cutie a xilonienilor. În redactarea textului, vei integra descrierea unei emoții și o secvență dialogată de minimum șase replici.

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 200 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.